„Odziana w biel” – inauguracja wystawy czasowej poświęconej pierwszej figurze Matki Boskiej Fatimskiej

„Odziana w biel” – inauguracja wystawy czasowej poświęconej pierwszej figurze Matki Boskiej Fatimskiej

Wystawa prezentuje najpiękniejsze wizerunki Przenajświętszej Maryi Panny

W dniu rozpoczęcia nowego roku duszpasterskiego, w Sanktuarium Fatimskim zainaugurowano wystawę czasową zatytułowaną „Odziana w biel”. Ekspozycja – prezentowana w roku, w którym obchodzona jest setna rocznica powstania pierwszej figury Matki Boskiej Fatimskiej – gromadzi wiele wspaniałych wizerunków Najświętszej Maryi Panny. Wystawę, odważnie podejmującą refleksję dotyczącą relacji między sztuką a religią, można zwiedzać codziennie (do 15 października 2020 r.) od 9.00 do 18.00 w sali św. Augustyna, w podziemiach bazyliki Trójcy Przenajświętszej.

Tytuł wystawy został zaczerpnięty z opisu „Pani z Nieba”, jaki Łucja dos Santos przekazała księżom Manuelowi Nunesowi Formigão i Manuelowi Marquesowi dos Santos 8 lipca 1924 r. Na pytanie: „Jak była ubrana ta Pani?”, widząca odpowiedziała, że była „odziana w biel”.

Wystawa składa się z ośmiu działów. W pierwszym dziale wystawiono osiem figur Matki Boskiej, które powstały w Portugalii od XVI wieku do czasów współczesnych. Te stworzone w różnych epokach historycznych dzieła ukazują, jak w tym czasie zmieniały się kanony kobiecego piękna, a co za tym idzie przedstawienia Matki Boskiej.

Kolejna część wystawy rozwija opowieść o Matce Boga poprzez dzieła sztuki ukazujące ważne miejsca i wydarzenia z Jej życia: od narodzin po śmierć i chwałę w Niebie. Centrum tych wydarzeń i kluczem do odczytania życia Maryi jest krzyż Chrystusa.

W trzecim dziale ekspozycji swe dzieła prezentują znani portugalscy artyści, którzy w oparciu o własne, osobistej wizje estetyczne, interpretują symbole związane z Najświętszą Maryją Panną.

„Formy i kolory nowej ikonografii" – to czwarta część wystawy, ukazująca nowatorskie ujęcia postaci Maryi w dziełach rzeźbiarskich takich autorów jak Clara Menéres i António Manuel Soares dos Reis. Zobaczymy tu kreacje, które – poprzez zaproponowaną estetykę oraz swoiste napięcie między wizją artystyczną a odbiorem dzieła sztuki sakralnej – nie zostały dobrze przyjęte przez wiernych.

Poczynając od piątej części tematyka wystawy skupia się na historii pierwszego wizerunku Matki Boskiej Fatimskiej. Zwiedzający może prześledzić drogę od powstania projektu przez zamówienie i wykonanie rzeźby, aż po upowszechnienie się tego wizerunku na świecie i jego interpretację przez różnych artystów plastyków. Można tu zobaczyć m.in. pierwszy obrazek, jaki krążył wśród wiernych zgromadzonych w Cova da Iria podczas objawienia w dniu 13 października 1917 r. Przedstawiono na nim wizerunek Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia z katedry w Leirii (gdzie nadal się znajduje).

W tej części ekspozycji umieszczono też szklaną kopułę z naturalnych rozmiarów fotografią figury Matki Boskiej Fatimskiej, czczonej w Kaplicy Objawień. W tym miejscu 13 czerwca 2020 r. – w dniu, w którym przypada 100. rocznica przybycia figury do Cova da Iria – zwiedzający będą mogli obejrzeć z bliska oryginalną figurę, która jest uznawana za jeden z najważniejszych wizerunków maryjnych we współczesnym katolicyzmie.

Przedostatnia część wystawy, w której zwiedzający zobaczy różne przedstawienia Maryi, ukazuje figurę Matki Boskiej Fatimskiej jako paradygmat dyskusji i dialogu między sztuką dawną a sztuką współczesną.

Ostatnia część wystawy przedstawia historię, spuściznę i wyzwania wynikające z historii figury, w tym prace konserwatorskie związane z renowacją rzeźby, a także siłę oddziaływania tego konkretnego wizerunku, który od 100 lat przemawia do świata oraz inspiruje artystów do tworzenia, na jej podobieństwo, innych figur (wizerunki ślubne, królewskie, opiekunki macierzyństwa, obrończyni pokoju itp.).

Jedna z ostatnich instalacji wystawy – wizerunek Matki Boskiej, patronki pasterzy – jest pretekstem do wizualnej prezentacji słów papieża Franciszka, wypowiedzianych 13 maja 2017 r. w homilii w Cova da Iria: „Fatima jest płaszczem światła". Zdanie to jest wyświetlane na płaszczu Maryi.

Nowa wystawa czasowa Sanktuarium Fatimskiego to kolejna próba przekazania historii objawień i treści orędzia fatimskiego językiem muzealnictwa, sztuki i piękna.

Wstęp na wystawę jest bezpłatny.

Pierwsza figura Matki Boskiej Fatimskiej

W 1919 r. Gilbert Fernandes dos Santos, wierny z miejscowości Torres Novas, zamówił w pracowni Casa Fânzeres w Bradze figurę Matki Boskiej Różańcowej, czczoną obecnie w Kaplicy Objawień. Pragnął w ten sposób spełnić pragnienie pielgrzymów, aby (oprócz znaku w postaci kaplicy) powstał wizerunek Maryi, który mogliby identyfikować jako „Panią jaśniejszą od słońca”, która objawiła się trojgu pastuszkom w 1917 r.

Dzieło José Ferreiry Thedima – rzeźbiarza, specjalizującego się w figurach religijnych – inspirowane wizerunkiem Matki Boskiej z Groty (port. Nossa Senhora da Lapa) z miejscowości Ponte de Lima, wykonano według opisu widzących, przekazanego artyście przez księdza kanonika Manuela Formigão. Twórca nie miał więc bezpośredniej relacji od pastuszków Łucji, Franciszka i Hiacynty.

Mierząca 1,04 m wysokości figura jest wykonana z brazylijskiego cedru. Polichromię i złocenia wykonano w pracowni Casa Teixeira Fânzeres w Bradze.

13 maja 1920 r. w kościele parafialnym w Fatimie figurę poświęcił miejscowy proboszcz ksiądz Manuel Marques Ferreira; do Kaplicy Objawień przeniesiono ją 13 czerwca tego samego roku. W nocy figurę zabierała do domu opiekunka tego miejsca pani Maria Carreira (znana jako Maria z Kapliczki). Dlatego podczas zamachu, który częściowo zniszczył Kaplicę Objawień (6 marca 1922 r.), figura nie doznała uszczerbku.

13 maja 1946 r. figurę uroczyście ukoronował legat papieski kardynał Aloisi Masella. W 1951 r. została odrestaurowana przez autora i od tamtej pory była wielokrotnie poddawana pracom konserwatorskim.

W 1982 r., podczas przebudowy Kaplicy Objawień (w związku z pierwszą wizytą Jana Pawła II w Fatimie), figurę umieszczono na postumencie, stojącym w miejscu, gdzie znajdował się (zniszczony przez pierwszych pielgrzymów) dąb, na którym Matka Boska

ukazywała się trojgu pastuszkom.

Ze względów bezpieczeństwa, chroniona w ciągu dnia kuloodporną osłoną, figura była chowana na noc do wnętrza kapliczki. Od 2009 r. – czyli od czasu, gdy Sanktuarium Fatimskie transmituje 24 godziny na dobę obraz z kamery skierowanej na figurę – pozostaje ona w Kaplicy Objawień bez przerwy. W ten sposób nie tylko pielgrzymi przebywający do Cova da Iria, ale także wierni na całym świecie mogą nieustannie towarzyszyć figurze Matki Boskiej Fatimskiej.

---

www.fatima.pt/pl/news/odziana-w-biel--inauguracja-wystawy-czasowej-poswieconej-pierwszej-figurze-matki-boskiej-fatimskiej